

EDITORIAL

Els nostres primers cinquanta anys

Our first fifty years

Quan vegi la llum aquest número de la revista ja n'haurem celebrat el 50è aniversari. Efectivament, el febrer de 1964 es publicava per primera vegada a Barcelona una revista dedicada a la Medicina de l'Esport que duia el títol d'*Apuntes del Centro Juvenil de Medicina Deportiva*. Naixia amb la voluntat de defensar aquesta especialitat mèdica i desvincular-la de la medicina preventiva. Era reproduïda en ciclostil i l'editava el Centro Juvenil de Medicina Deportiva del Passatge Permanyer de Barcelona. Així mateix s'erigia com a òrgan per comunicar i difondre la recerca que es duia a terme al centre de medicina que atenia els esportistes de federacions i clubs i mantenien relació amb les entitats homòlogues d'Espanya i d'Europa. Aquest títol tingué una vida efímera; només sortí el número u, perquè el següent esdevingué *Apuntes de Medicina Deportiva* i l'editava la Federació Barcelonessa de Medicina Deportiva. A la portada del primer número amb aquest títol –2 i 3 en la història de la revista– una nota informa que raons de tipus tècnic han obligat a canviar el títol de la publicació, però que en roman l'esperit. I això és el que ha succeït al llarg d'aquests 50 anys.

Efectivament, la història de la revista no ha estat aliena a les situacions de canvi viscudes per l'administració esportiva del nostre país. A la dècada dels vuitanta del segle passat, quan l'INEF prenia volada i volgué incorporar-la a l'Institut, se succeïren els canvis de títol i d'orientació, fins que l'INEFC esdevingué organisme autònom. Aleshores s'optà per separar les àrees del coneixement i escindir la revista en 2 sèries. A partir de 1985 la revista dedicada a la Medicina de l'Esport recuperà el títol primitiu i n'adoptà la forma catalana *Apunts. Medicina de l'Esport* que ha arribat als nostres dies. En canvi, la revista de l'INEFC prengué el títol d'*Apunts. Educació Física*. Aquesta decisió evidencià que ambdues sèries volgueren mantenir la part comuna del títol, *Apunts*, que les originà.

Després han vingut els canvis en la producció científica i l'eclosió de l'era Internet, però la revista *Apunts. Medicina de l'Esport* ha sobreviscut gràcies a la tenacitat i l'entu-

siasme de les persones que l'han dirigida, els doctors Estruch, Galilea, Gutiérrez i Balius, que han hagut d'afrontar tota mena d'entrebancs i l'ofec econòmic de l'administració.

Al 2006 la direcció de la revista optà per l'edició digital. El canvi de paradigma tingué els seus detractors, però la comunitat científica hi ha guanyat. Des del web s'ofereixen una sèrie de serveis de valor afegit que no oferia l'edició en paper. S'encarregà la manufactura i l'edició web a l'editorial catalana Doyma, que féu el salt al panorama mundial dins el grup Elsevier i ofereix la infraestructura del sistema d'edició a tots els agents implicats: gestor editorial, editor científic, autors i revisors. Des d'aleshores també es compta amb l'ajut imprescindible dels patrocinadors. Són, majoritàriament, laboratoris, empreses mèdiques o proveïdores de productes mèdics, i altres empreses interessades en la salut i la Medicina de l'Esport, que han apostat per la revista, perquè creuen en la seva orientació i producció.

És evident que tota revista científica aspira a ser indexada al *Journal Citation Reports* de Thomson Reuters. Tanmateix han sorgit altres iniciatives per mesurar l'activitat científica internacional, com Scimago o Latindex, entre altres. A més, en el món digital hi ha altres paràmetres per mesurar l'impacte de les publicacions, com els *hits* i el *downloads*, que són els accessos i les baixades d'arxius. *Apunts. Medicina de l'Esport* ha rebut 101.418 visites el 2013, han estat consultades 197.464 pàgines i s'han descarregat 3.263 arxius.

La revista ha canviat les normes de publicació per adequar-les a les darreres recomanacions de l'*International Committee of Medical Journals Editors* (ICMJE) i contempla opcions d'accés obert. En aquest punt convé recordar que en l'edició digital els mots lliure (*free*) i obert (*open*) no són sinònims. *Apunts. Medicina de l'Esport* quan va néixer en versió digital apostà per la gratuïtat d'accés als continguts (*public good*). No és una revista d'accés obert, però autoritza els autors l'autoarxiu a la pàgina web pròpia o en

repositoris institucionals de la versió pre-print, és a dir, la versió acceptada i corregida del seu article, però no la que enllaça amb «Science Direct». És l'anomenada «via verda», segons terminologia del projecte «Dulcinea», l'objectiu del qual és conèixer les polítiques editorials de les revistes espanyoles pel que fa a l'accés i la preservació dels arxius i els drets dels autors.

Els repositoris o magatzems digitals institucionals són seus web creades per difondre, conservar i preservar la comunicació científica dels arxius que hi contenen. Donen accés a les metadades i al text complet dels arxius digitals. *Apunts. Medicina de l'Esport* forma part del repositori cooperatiu RACO, projecte del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC), que utilitza el protocol d'interoperabilitat OAI-PMH.

Si les biblioteques, Gutenberg i la difusió del coneixement científic a través de les revistes al segle XVII han estat cabdals per a la humanitat, al segle XXI hem de vetllar perquè les nostres revistes participin també en pro-

jectes de preservació dels objectes digitals, per poder-los transmetre.

Aquest ha estat un breu recorregut pel primers 50 anys del panorama editorial de la nostra revista. En paraules de Remedios Melero¹, podem dir que hi ha qui parla de l'evolució del sistema editorial, altres de revolució, però nosaltres preferim parlar de «re-evolució». I seguim...

Bibliografia

1. Melero R. Acceso abierto a las publicaciones científicas: definición, recursos, copyright e impacto. El profesional de la información. 2005;14(4):255-66.

Maria Lluïsa Berasategui
Bibliotecària-Documentalista especialitzada en esports.
Barcelona

Correu electrònic: mberasdo7@docd5.ub.edu